

Warszawa, 14 grudnia 2022 r.

38 proc. matek dzieci w wieku 1-3 lata jest nieaktywnych zawodowo

Rodzicielstwo istotnie wpływa na aktywność zawodową, zwłaszcza w przypadku kobiet. Tylko 62 proc. matek dzieci w wieku 1-3 lat jest aktywnych zawodowo, podczas gdy w przypadku ojców odsetek ten wynosi 98 proc. W 2021 r. z urlopu rodzicielskiego skorzystało aż 377 tys. kobiet i jedynie 4 tys. mężczyzn. Polski Instytut Ekonomiczny w raporcie „Praca a dom. Wyzwania dla rodziców i ich konsekwencje” analizuje sytuację zawodową rodziców małych dzieci oraz pokazuje jak warunki i kultura pracy wpływają na możliwość pogodzenia pracy z rodzicielstwem.

Wpływ rodzicielstwa na aktywność zawodową

38 proc. matek dzieci w wieku 1-3 lata jest nieaktywnych zawodowo. 77 proc. z nich nie szuka pracy ze względu na opiekę nad potomstwem. Analiza PIE wskazuje jednocześnie na dominującą rolę kobiet w realizacji tego obowiązku - 84 proc. pracujących ojców po narodzinach dziecka nie miało żadnej (dłuższej niż 2 tygodnie) przerwy w pracy.

„Podczas gdy dla kobiety urodzenie dziecka wiąże się ze znacznym spadkiem aktywności zawodowej, u mężczyzn zachodzi zjawisko odwrotne – zostanie ojcem zwiększa ich aktywność zawodową. Aktywność zawodowa bezdzietnych mężczyzn w wieku 26-30 lat jest o 6 pp. niższa niż ojców małych dzieci” – mówi Aneta Kiełczewska, zastępca kierownika zespołu ekonomii behawioralnej.

Nierówny podział obowiązków między matki i ojców

W aż 68 proc. rodzin z małymi dziećmi w wieku 1-9 lat, w których oboje rodzice pracują, to matki w największym stopniu sprawują obowiązki opiekuńcze. Odwrotna sytuacja, w której to głównie pracujący ojciec zajmuje się dziećmi, dotyczy tylko 11 proc. rodzin. Podobne proporcje występują w odniesieniu do ogółu obowiązków domowych i opiekuńczych – w 55 proc. rodzin więcej prac wykonuje matka, a tylko w 10 proc. jest to ojciec. Podobnie gdy dziecko jest chore, zostają przy nim przede wszystkim pracujące mamy (50 proc.), a znacznie rzadziej ojcowie (14 proc.).

Wykres 16. Nawet gdy oboje rodzice pracują, to głównie matki zajmują się dziećmi

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie przeprowadzonego badania.

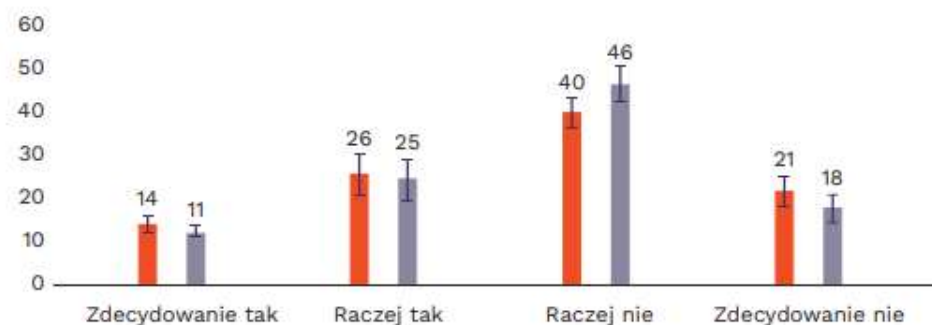
Nierówny podział obowiązków rodzicielskich i sytuacja na rynku pracy są wzajemnie powiązane

„Specjalizacja między rodzicami – kobiet w obszarze domowo-opiekuńczym i mężczyzn w obszarze zawodowym – to częściowo samonapędzający się mechanizm. Kobiety są bardziej zaangażowane w obowiązki domowo-opiekuńcze, co przekłada się na ich mniejsze zaangażowanie w sferę zawodową. Opłacalność finansowa takiej specjalizacji w gospodarstwie domowym często dalej ją utrwała” – mówi Agnieszka Wincewicz-Price, kierownik zespołu ekonomii behawioralnej.

Z raportu PIE wynika, że taka sytuacja wynika ze specyfiki rynku pracy, który nie jest dostosowany do potrzeb pracujących rodziców. Dominujący w Polsce model pracy na pełen etat wynika z konieczności, a nie faktycznych preferencji. Badania sugerują, że wielu rodziców chętnie zmniejszyłoby tygodniowy wymiar pracy, rezygnując tym samym z wyższych zarobków, żeby móc więcej czasu poświęcić na opiekę nad dziećmi. Za taką opcją opowiada się 25 proc. rodziców małych dzieci. Statystyki odpowiedzi na to pytanie są zbliżone dla obu płci – chęć zmniejszenia etatu dotyczy w podobnym stopniu matek, jak i ojców.

Wykres 22. Ponad 1/3 rodziców pracujących pełnoetatowo chciałaby zmniejszyć swój czas pracy

Chęć zmniejszenia wymiaru etatu – nawet jeśli wiązałoby to się z proporcjonalnie mniejszymi zarobkami

- Matki dzieci w wieku 1-9 lat pracujące w pełnym wymiarze etatu
- Ojcowie dzieci w wieku 1-9 lat pracujące w pełnym wymiarze etatu

Uwaga: statystyki dotyczą wyłącznie osób mieszkających wspólnie z mężem/partnerem lub żoną/partnerką. Na wykresie zaznaczono przedziały ufności – z 95-proc. prawdopodobieństwem faktyczne wartości dla całej populacji (a nie badanej próby) znajdują się w tych przedziałach.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie przeprowadzonego badania.

Kulturowe ograniczenia równego podziału obowiązków opiekuńczych

Na drodze do bardziej symetrycznego podziału obowiązków rodzicielskich trzeba także pokonać bariery kulturowe. Większość ojców uważa, że ich pracodawcy nieprzychylnie podeszliby do ich decyzji o skorzystaniu z urlopu rodzicielskiego. Raczej nieprzyjemnej reakcji przełożonego spodziewa się 42 proc. z nich, a zdecydowanie nieprzychylniej – 18 proc. Wśród matek te wartości są niższe – odpowiednio 24 i 6 proc. Po części więc macierzyństwo jest już wpisane w to, jak pracodawcy postrzegają matki – wydaje się, że większość z nich zwyczajnie liczy się z tym, że w pewnym momencie zawieszą swoją pracę na rzecz opieki nad dziećmi. Ojcowie, którzy chcieliby w większym stopniu zaangażować się w opiekę nad dzieckiem, w mniejszym stopniu spotykają się ze zrozumieniem pracodawcy.

„Wyniki badań przeprowadzanych w różnych krajach i kręgach kulturowych sugerują, że jedną z ważniejszych przyczyn nierówności w aktywności zawodowej między kobietami i mężczyznami jest wpływ dominujących wzorców kulturowych. To właśnie rozpowszechnione w społeczeństwach i przekazywane z pokolenia na pokolenie przekonania o wyspecjalizowanych rolach kobiet i mężczyzn sprawiają, że mimo zmian na rynkach pracy i w politykach publicznych, podział zadań wewnątrz gospodarstw domowych nie następuje równie szybko” – podsumowuje współautorka raportu, Paula Kukołowicz, z zespołu strategii PIE.

***

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Kontakt dla mediów:

Ewa Balicka-Sawiak

Rzecznik Prasowy

T: +48 727 427 918

E: ewa.balicka@pie.net.pl